Gesetz-Sammlung

für die

Königlichen Preußischen Staaten.

ZBIÓR PRAW

dla

Państw Królestwa Pruskiego.

№ 12.

(Nr. 5208.) Privilegium wegen Ausgabe auf den Inhaber lautender Obligationen des Wilkau-Carolather Deichverbandes bis zum Betrage von 220,000 Rthlrn. Vom 12. März 1860.

Im Namen Sr. Majestät des Königs.

Wir Wilhelm, von Gottes Gnaden Prinz von Preußen, Regent.

Nachdem von dem Deichamte des Wilkau-Carolather Deichverbandes beschlossen worden, die zur normalmäßigen Herstellung der Deiche und Ausführung von Entwässerungsanlagen erforderlichen Geldmittel im Wege einer Anleihe zu beschaffen, wollen Wir auf den Antrag des Deichamtes: zu diesem Zwecke auf jeden Inhaber lautende, Seitens der Gläubiger unkündbare Obligationen bis zum Betrage von 220,000 Rthlrn. ausstellen zu dürfen, da sich hiergegen weder im Interesse der Gläubiger noch der Schuldner etwas zu erinnern gefunden hat, in Gemäßheit des §. 2. des Gesetzes vom 17. Juni 1833. zur Ausstellung von Obligationen bis zum Betrage von 220,000 Rthlrn., in Buchstaben: zweimal hundert und zwanzig tausend Thalern, welche in

(No. 5208.) Przywilej względem wydania na dzierzyciela opiewających obligacyi Wilkau-Karolatskiego towarzystwa grobelnego aż do ilości 220,000 tal. Z dnia 12. Marca 1860.

W imieniu Najjaśniejszego Króla.

My Wilhelm, z Bożéj łaski Xiążę Pruski, Regent.

Gdy ze strony urzędu grobelnego Wilkau-Karolatskiego towarzystwa grobelnego uchwalono, do normalnego wystawienia grobel i wykonania zakładów osuszenia potrzebne środki pieniężne w drodze pożyczki obmyślić, przeto na wniosek urzędu grobelnego: aby mu wolno było, na ten cel na każdego dzierzyciela opiewające, ze strony wierzycieli niewypowiedzialne obligacye aż do ilości 220,000 tal. wystawić, gdy się przeciwko temu ani w interesie wierzycieli, ani dłużników do nadmienienia nic nie znalazło, stósownie do §. 2. ustawy z dnia 17. Czerwca 1833. do wystawienia obligacyi aż do ilości 220,000 tal. wyraźnie: dwóch kroć stu dwudziestu tysięcy talarów, które w

Ausgegeben zu Berlin den 21. April 1860.

Wydany w Berlinie dnia 21. Kwietnia 1860.

160 Stücken à 500 Rthlr.,
800 = à 100 =
600 = à 50 = und
1200 = à 25 =

nach dem anliegenden Schema auszufertigen, mit Hülfe der Meliorationskassen=Beiträge der Deichgenossen mit fünf Prozent jährlich zu verzinsen und nach der durch das Loos zu bestimmenden Folgeordnung jährlich vom 1. Januar 1863. ab mit wenigstens jährlich Einem Prozent des Kapitals zu tilgen sind, durch gegenwärtiges Privilegium Unsere landesherrliche Genehmigung mit der rechtlichen Wirkung ertheilen, daß ein jeder Inhaber dieser Obligationen die daraus hervorgehenden Rechte, ohne die Uebertragung des Eigenthums nachweisen zu dürfen, geltend zu machen befugt ist.

Das vorstehende Privilegium, welches Wir vorbehaltlich der Rechte Dritter ertheilen und wodurch für die Befriedigung der Inhaber der Obligationen eine Gewährleistung Seitens des Staates nicht übernommen wird, ist durch die Gesetz-Sammlung zur allgemeinen Kenntniß zu bringen.

Urkundlich unter Unserer Höchsteigenhändigen Unterschrift und beigedrucktem Königlichen Insiegel.

Gegeben Berlin, den 12. März 1860.

(L. S.) Wilhelm, Prinz von Preußen, Regent.

v. d. Heydt. v. Patow. Gr. v. Pückler.

160 sztuk po 500 tal.,
800 » po 100 »
600 » po 50 » i
1200 » po 25 »

według dołączonego wzoru wygotowane, za pomocą składek spólników grobelnych do kasy melioracyinéj po pięć od sta roczną prowizyą opłacane i w oznaczonéj losem kolei rocznie, od dnia 1. Stycznia 1863. po przynajmniéj rocznie jednym procentem kapitału umorzone być mają, niniejszym przywilejem Nasze Monarsze przyzwolenie z tym prawnym skutkiem udzielamy, iż każdy dzierzyciel tychże obligacyi wynikających ztąd praw dochodzić może, nie potrzebując udowodnić przelania własności.

Powyższy przywilej, który ze zastrzeżeniem praw trzecich osób udzielamy, i którym dla zaspokojenia dzierzycieli obligacyi rękojmia ze strony Rządu się nie przyimuje, przez Zbiór praw do publicznéj wiadomości ma być podanym.

Na dowód Nasz Najwyższy Własnoręczny podpis i Królewska pieczęć wyciśniona.

Dan w Berlinie, dnia 12. Marca 1860.

(L. S.) Wilhelm, Xiążę Pruski, Regent.

von der Heydt. Patow. Hr. Pueckler.

Provinz Schlesien, Regierungsbezirk Liegnitz.

Obligation

des

Wilkau-Carolather Deichverbandes

Littr..... № .....

über ..... Thaler Preußisch Kurant.

Auf Grund des durch das Allerhöchste Privilegium vom .... bestätigten Deichamtsbeschlusses vom 21. November 1859. wegen Aufnahme einer Schuld von 220,000 Rthlrn. zur Ausführung der Deich- und Entwässerungs-Anlagen des Wilkau-Carolather Deichverbandes bekennt sich das unterzeichnete Deichamt Namens des genannten Verbandes durch diese, für jeden Inhaber gültige, Seitens des Gläubigers unkündbare Verschreibung zu einer Schuld von ...... Thalern Preußisch Kurant, welche für den Verband kontrahirt worden und mit fünf Prozent jährlich zu verzinsen ist.

Die Rückzahlung der ganzen Schuld von 220,000 Rthlrn. geschieht nach Vollendung der Bauten, spätestens aber vom 1. Januar 1863. ab, allmälig innerhalb eines Zeitraums von sieben und dreißig Jahren aus einem zu diesem Behufe gebildeten Tilgungsfonds von wenigstens Einem Prozent jährlich, unter Zuwachs der Zinsen von den getilgten Schuldverschreibungen, nach Maaßgabe des genehmigten Tilgungsplanes.

Die Folgeordnung der Einlösung der Schuldverschreibungen wird, wenn solche nicht durch Ankauf unter dem Nennwerthe erfolgen kann, durch das Loos bestimmt. Die Ausloosung erfolgt vom Jahre 1863. ab im Monat Januar jeden Jahres. Der Verband behält sich jedoch das Recht vor, den Tilgungsfonds durch größere Ausloosungen zu verstärken, sowie sämmtliche noch umlaufende Schuldverschreibungen zu kündigen.

Die ausgeloosten, sowie die gekündigten Schuldverschreibungen werden unter Bezeichnung ihrer Buchstaben, Nummern und Beträge, sowie des Termins, an welchem die Rückzahlung erfolgen soll, öffentlich bekannt gemacht. Die Bekanntmachung erfolgt sechs, drei und Einen Monat vor dem Zahlungstermine in dem Amtsblatte der Königlichen Regierung zu Liegnitz, im Preußischen Staats-Anzeiger, im Kreisblatte des Glogauer Kreises, in hiesigen Lokalblättern und, soweit es das Bedürfniß erfordert, nach Bestimmung der Königlichen Regierung zu Liegnitz, in einer zu Breslau oder Berlin erscheinenden Zeitung.

Prowincya Szląska, obwód regencyiny Lignicy.

Obligacya

Wilkau-Karolatskiego (Stępel.) towarzystwa grobelnego

Lit. ..... № .....

na .... talarów w Pruskiéj grubéj monecie.

Na mocy potwierdzonéj Najwyższym przywilejem z dnia .... uchwały urzędu grobelnego z dnia 21. Listopada 1859. względem zaciągnienia długu w ilości 220,000 tal. do wykonania zakładów grobelnych i osuszenia Wilkau-Karolatskiego towarzystwa grobelnego przyznaje się podpisany urząd grobelny imieniem rzeczonego towarzystwa niniejszym dla każdego dzierzyciela ważnym, ze strony wierzyciela niewypowiedzialnym zapisem do długu w ilości .... tal. w Pruskiéj grubéj monecie, który dla towarzystwa kontraktowanym został i po pięć od sta prowizyą rocznie ma być opłacanym.

Zwrócenie całego długu w ilości 220,000 tal. nastąpi po ukończeniu budowli, najpóźniéj zaś od 1. Stycznia 1863. zwolna w przeciągu czasu trzydziestu siedmiu lat z utworzonego na ten cel funduszu umorzenia w ilości przynajmniéj jednego procentu rocznie z dorastaniem prowizyi od umorzonych zapisów dłużnych według potwierdzonego planu umorzenia.

Kolej wykupienia zapisów dłużnych, jeżeli takowe nakupieniem pod wartością nominalną nastąpić nie może, oznacza się przez los. Wylosowanie nastąpi od roku 1863. w miesiącu Styczniu każdego roku. Towarzystwo zastrzega sobie jednakowoż prawo, fundusz umorzenia przez większe wylosowania wzmocnić, jako też wszystkie jeszcze w obiegu będące zapisy dłużne wypowiedzieć.

Wylosowane, jako też wypowiedziane zapisy dłużne pod oznaczeniem liter, numerów i kwot, jako też terminu, w którym zwrócenie ma nastąpić, publicznie ogłoszone zostają. Obwieszczenie nastąpi sześć, trzy i jeden miesiąc przed terminem zapłaty w dzienniku urzędowym Królewskiéj Regencyi w Lignicy, w Pruskim donosicielu Rządowym, w dzienniku powiatowym Głogowskiego powiatu, w tutajszych pismach lokalnych i, o ile tego potrzeba wymaga, według postanowienia Królewskiéj Regencyi w Lignicy w gazecie wychodzącéj w Wrocławiu albo Berlinie.

Bis zu dem Tage, wo solchergestalt das Kapital zu entrichten ist, wird es in halbjährlichen Terminen, am 1. April und 1. Oktober, mit fünf Prozent jährlich in gleicher Münzsorte mit jenem verzinset.

Die Auszahlung der Zinsen und des Kapitals erfolgt gegen bloße Rückgabe der ausgegebenen Zinskupons, beziehungsweise dieser Schuldverschreibung, bei der Deichverbandskasse in Glogau, und zwar in der nach dem Eintritt des Fälligkeitstermins folgenden Zeit, sowie an den Fälligkeitsterminen selbst, auch an den sonstigen durch die öffentliche Bekanntmachung zu bezeichnenden Vermittelungszahlstellen.

Mit der zur Empfangnahme des Kapitals präsentirten Schuldverschreibung sind auch die dazu gehörigen Zinskupons der späteren Fälligkeitstermine zurückzuliefern. Für die fehlenden Zinskupons wird der Betrag vom Kapitale abgezogen.

Die gekündigten Kapitalbeträge, welche innerhalb dreißig Jahren nach dem Rückzahlungstermine nicht erhoben werden, sowie die innerhalb vier Jahren nicht erhobenen Zinsen, verjähren zu Gunsten der Verbandskasse.

Das Aufgebot und die Amortisation verlorener oder vernichteter Schuldverschreibungen erfolgt nach Vorschrift der Allgemeinen Gerichts-Ordnung Th. I. Tit. 51. §. 120. seq. bei dem Königlichen Kreisgerichte zu Glogau.

Zinskupons können weder aufgeboten, noch amortisirt werden. Doch soll demjenigen, welcher den Verlust von Zinskupons vor Ablauf der vierjährigen Verjährungsfrist bei der Deichverbandskasse anmeldet und den stattgehabten Besitz der Zinskupons durch Vorzeigung der Schuldverschreibung oder sonst in glaubhafter Weise darthut, nach Ablauf der Verjährungsfrist der Betrag der angemeldeten und bis dahin nicht vorgekommenen Zinskupons gegen Quittung ausgezahlt werden.

Mit dieser Schuldverschreibung sind nach dem beigefügten Schema ..... halbjährige Zinskupons bis zum Schlusse des Jahres 18.. ausgegeben. Für die weitere Zeit werden Zinskupons auf fünfjährige Perioden ausgegeben.

Die Ausgabe einer neuen Zinskupons-Serie erfolgt bei der Deichverbandskasse in Glogau gegen Ablieferung des der älteren Zinskupons-Serie nach dem ebenfalls beigefügten Schema beigedruckten Talons.

Beim Verluste des Talons erfolgt die Aushändigung der neuen Zinskupons-Serie an den Inhaber der Schuldverschreibung, sofern deren Vorzeigung rechtzeitig geschehen ist.

Aż do dnia, gdzie takim sposobem kapitał ma być opłacanym, takowy w półrocznych terminach dnia 1. Kwietnia i 1. Października po pięć od sta rocznie w równéj monecie z owym prowizyą się opłaca.

Wypłata prowizyi i kapitału nastąpi za samym zwrotem wydanych kuponów prowizyinych, odnośnie niniejszego zapisu dłużnego u kasy towarzystwa grobelnego w Głogowie, a to w czasie następującym po wstępie terminu przypadającéj zapłaty, jako też w samych terminach przypadającéj zapłaty, jako też w innych publiczném obwieszczeniem oznaczyć się mających miejscach zapośredniczenia zapłaty.

Ze zapisem dłużnym, prezentowanym do odebrania kapitału, również należące doń kupony prowizyine późniejszych terminów zapłaty zwrócone być mają. Za brakujące kupony prowizyine kwota od kapitału się potrąca.

Wypowiedziane kwoty kapitałowe, które w przeciągu trzydziestu lat po terminie zwrócenia odebrane nie zostaną, jako też w przeciągu czterech lat nie odebrane prowizye ulegają przedawnieniu na korzyść powiatu.

Wywołanie i amortyzacya zaginionych albo zniweczonych zapisów dłużnych nastąpi według przepisu powszechnéj ordynacyi sądowéj Cz. I. Tyt. 51. §. 120. seq. u Królewskiego sądu powiatowego w Głogowie.

Kupony prowizyine nie mogą być ani wywołane, ani amortyzowane. Jednakowoż temu, który utratę kuponów prowizyinych przed upływem cztero-letniego terminu przedawnienia u administracyi powiatowéj zameldował i posiadanie kuponów prowizyinych okazaniem zapisu dłużnego albo w inny wierzytelny sposób udowodni, po upływie terminu przedawnienia kwota zameldowanych i aż dotąd jeszcze nie okazanych kuponów prowizyinych za kwitowaniem ma być wypłacaną.

Z niniejszym zapisem dłużnym wydanych jest ..... półrocznych kuponów prowizyinych aż do końca roku 18.. Na dalszy czas kupony prowizyine na pięcio-letnie peryody wydane będą.

Wydanie nowego pocztu kuponów prowizyinych nastąpi u grobelnéj kasy towarzystwa w Głogowie za oddaniem talonu przydrukowanego do dawniejszego pocztu kuponów prowizyinych, według dołączonego wzoru.

Przy utracie talonu nastąpi wydanie nowego pocztu kuponów prowizyinych do rąk dzierzyciela zapisu dłużnego, skoro okazanie takowego w należytym czasie nastąpiło.

Zur Sicherheit der hierdurch eingegangenen Verpflichtungen haftet der Grundbesitz der circa 60,000 Morgen großen Wilkau-Carolather Niederung durch die von den Besitzern der betheiligten Grundstücke nach dem Kataster des Verbandes aufzubringenden Deichkassenbeiträge, welche wie die landesherrlichen Steuern eingezogen werden, und mit diesen nach §. 18. des Deichgesetzes vom 28. Januar 1848. (Gesetz-Sammlung für 1848. S. 73.) gleiche Rechte, und in Kollisionsfällen sogar den Vorzug haben.

Die regelmäßige Verzinsung und Tilgung der Schuld steht unter der Kontrole der Königlichen Regierung zu Liegnitz.

Dessen zu Urkund haben wir diese Ausfertigung unter unserer Unterschrift ertheilt.

Glogau, den ..ten .... 18..

Für das Deichamt des Wilkau-Carolather Deichverbandes.

Der Deichhauptmann.

Na bezpieczeństwo zawartych niniejszém obowiązków odpowiada posiadłość gruntowa około 60,000 mórg wielkiéj Wilkau-Karolatskiéj niziny przez składki do kasy grobelnéj, które przez posiedzicieli dotyczących gruntów według katastru towarzystwa obmyślone być mają, które jak krajowe podatki ściągnięte zostają, i z temiż według §. 18. ustawy grobelnéj z dnia 28. Stycznia 1848. (Zbiór praw za rok 1848. str. 73) równe prawa, a w przypadkach kolizyi nawet pierwszeństwo mają.

Regularne opłacanie prowizyi i umorzenie długu stoi pod kontrolą Królewskiéj Regencyi w Lignicy.

Na dowód podpisaliśmy niniejszą expedycyę.

Głogów, dnia ..go .... 18..

Za urząd grobelny Wilkau-Karolatskiego urzędu grobelnego.

Naczelnik grobelny.

(Schema zum Zinskupon einer Obligation.)

Provinz Schlesien, Regierungsbezirk Liegnitz.

Erster (bis zehnter) Zins-Kupon .....ter Serie

zur

Obligation des Wilkau-Carolather Deichverbandes

Littr. ..... № .....

über ..... Thaler zu fünf Prozent Zinsen über ..... Thaler ..... Silbergroschen ..... Pfennige.

Der Inhaber dieses Zinskupons empfängt gegen dessen Rückgabe am ..ten .... 18.. und späterhin die Zinsen der vorbenannten Deichbau-Obligation für das Halbjahr vom .... bis .... mit (in Buchstaben) ...... Thalern ...... Silbergroschen ...... Pfennigen bei der Deichverbandskasse in Glogau.

Glogau, den ..ten .... 18..

(Stempel.)

Das Deichamt des Wilkau-Carolather Deichverbandes.

Dieser Zinskupon ist ungültig, wenn dessen Geldbetrag nicht innerhalb vier Jahren erhoben wird.

(Wzór do kuponu prowizyinego obligacyi.)

Prowincya Szląska, obwód regencyiny Lignicy.

Pierwszy (aż do dziesiątego) kupon prowizyiny .....^{go} poczetu

do

obligacyi Wilkau-Karolatskiego towarzystwa grobelnego

Lit. ..... № .....

na ...... talarów po pięć od sta prowizyi na ...... talarów ..... srebrnych groszy ..... fenygów.

Dzierzyciel niniejszego kuponu prowizyinego odbierze za zwrotem takowego dnia ..^{go} .... 18.. i późniéj prowizye przerzeczonéj obligacyi budowy grobelnéj za półrocze od .... aż do .... w ilości (wyraźnie) ..... talarów ..... srebrnych groszy ..... fenygów u kasy towarzystwa grobelnego w Głogowie.

Głogów, dnia ..^{go} .... 18..

(Stępel.)

Urząd grobelny Wilkau-Karolatskiego towarzystwa grobelnego.

Niniejszy kupon prowizyiny jest nieważny, jeżeli jego kwota pieniężna w przeciągu czterech lat odebraną nie zostanie.

(Schema zum Talon einer Obligation.)

Provinz Schlesien, Regierungsbezirk Liegnitz.

T a l o n.

Der Inhaber dieses Talons empfängt gegen dessen Rückgabe zu der Obligation des Wilkau-Carolather Deichverbandes

Littr. .... № ....

über ..... Thaler zu fünf Prozent Zinsen die ...te Serie Zinskupons für die fünf Jahre 18.. bis 18.. bei der Deichverbandskasse zu Glogau.

Glogau, den ..ten .... 18..

(Stempel.)

Das Deichamt des Wilkau-Carolather Deichverbandes.

(Die Aushändigung der Kupons bleibt bis zum Nachweise der Empfangsberechtigung ausgesetzt, wenn der Inhaber der Obligation den Talon als verloren gegangen anzeigt und rechtzeitig gegen die Aushändigung der Kupons an den Präsentanten des Talons bei der Deichkasse protestirt.)

(Wzór do talonu obligacyi.)

Prowincya Szląska, obwód regencyiny Lignicy.

T a l o n.

Dzierzyciel niniejszego talonu odbierze za zwrotem takowego do obligacyi Wilkau-Karolatskiego towarzystwa grobelnego

Lit. ..... № .....

na ..... talarów po pięć od sta prowizyi ..ty poczet kuponów prowizyinych za pięć lat 18.. aż do 18.. u kasy towarzystwa grobelnego w Głogowie.

Głogów, dnia ..go .... 18..

(Stępel.)

Urząd Wilkau-Karolatskiego urzędu grobelnego.

(Wydanie kuponów pozostaje wstrzymaném aż do udowodnienia prawa odbioru, skoro dzierzyciel obligacyi talon jako zgubiony doniesie i w należytym czasie przeciw wydaniu kuponów do prezentanta talonu u kasy grobelnéj protestuje.)

(Nr. 5209.) Allerhöchster Erlaß vom 19. März 1860., betreffend die Verleihung der fiskalischen Vorrechte für den Bau und die Unterhaltung der Gemeinde-Chaussee von Niederbieber an der Heddesdorf-Weyerbuscher Bezirksstraße bis Waldbreitbach im Kreise Neuwied.

Nachdem Ich durch Meinen Erlaß vom heutigen Tage den Bau einer Gemeinde-Chaussee von Niederbieber an der Heddesdorf-Weyerbuscher Bezirksstraße bis Waldbreitbach im Kreise Neuwied genehmigt habe, verleihe Ich hierdurch den Gemeinden Niederbieber, Altwied, Datzeroth, Niederbreitbach, Waldbreitbach, resp. der an die Stelle der Gemeinde Ehlscheid eintretenden Fürstlichen Rentkammer zu Neuwied, das Expropriationsrecht für die zu dieser Chaussee erforderlichen Grundstücke, imgleichen das Recht zur Entnahme der Chausseebau- und Unterhaltungs-Materialien, nach Maaßgabe der für die Staats-Chausseen bestehenden Vorschriften, in Bezug auf diese Straße. Zugleich will Ich den genannten Gemeinden resp. der Fürstlichen Rentkammer zu Neuwied gegen Uebernahme der künftigen chausseemäßigen Unterhaltung der Straße das Recht zur Erhebung des Chausseegeldes nach den Bestimmungen des für die Staats-Chausseen jedesmal geltenden Chausseegeld-Tarifs, einschließlich der in demselben enthaltenen Bestimmungen über die Befreiungen, sowie der sonstigen die Erhebung betreffenden zusätzlichen Vorschriften, wie diese Bestimmungen auf den Staats-Chausseen von Ihnen angewendet werden, hierdurch verleihen. Auch sollen die dem Chausseegeld-Tarife vom 29. Februar 1840. angehängten Bestimmungen wegen der Chausseepolizei-Vergehen auf die gedachte Straße zur Anwendung kommen.

(No. 5209.) Najwyższe rozporządzenie z dnia 19. Marca 1860., tyczące się nadania praw fiskalnych dla budowy i utrzymywania gminnéj drogi żwirowéj od Niederbieber ponad Heddesdorf-Weyerbuschską drogą obwodową aż do Waldbreitbach w powiecie Neuwied.

Potwierdziwszy rozporządzeniem Mojém z dn. dzisiajszego budowę gminnéj drogi żwirowéj od Niederbieber ponad Heddesdorf-Weyerbuschską drogą obwodową aż do Waldbreitbach w powiecie Neuwied, nadaję niniejszém gminom Niederbieber, Altwied, Datzeroth, Niederbreitbach, Waldbreitbach, resp. w miejsce gminy Ehlscheid wstępującéj Xiążęcéj komory rentowéj w Neuwied prawo expropryacyi dla gruntów potrzebnych do tejże drogi żwirowéj, również prawo do wybierania materyałów na budowanie i utrzymywanie dróg żwirowych według przepisów istnących dla Rządowych dróg żwirowych względem tejże drogi. Nadaję zarazem niniejszém rzeczonym gminom resp. Xiążęcéj komorze rentowéj w Neuwied za przyjęciem przyszłego utrzymywania drogi żwirowéj prawo pobierania drogowego według postanowień taryfy drogowego za każdą razą ważnéj dla Rządowych dróg żwirowych, włącznie zawartych w takowéj postanowień względem uwolnień, jako też innych pobierania dotyczących się dodatkowych przepisów, jak postanowienia te na Rządowych drogach żwirowych przez WPanów zastósowane bywają. Również dodatkowe postanowienia względem taryfy drogowéj z dnia 29. Lutego 1840. względem przekroczeń przeciw policyi drogowéj do rzeczonéj drogi zastósowanie znajdować mają.

Der gegenwärtige Erlaß ist durch die Gesetz-Sammlung zur öffentlichen Kenntniß zu bringen.

Berlin, den 19. März 1860.

Im Namen Sr. Majestät des Königs:

Wilhelm, Prinz von Preußen, Regent.

v. d. Heydt. v. Patow.

An
den Minister für Handel, Gewerbe und öffentliche Arbeiten und den Finanzminister.

Niniejsze rozporządzenie przez Zbiór praw do publicznéj wiadomości ma być podaném.

Berlin, dnia 19. Marca 1860.

W imieniu Najjaśniejszego Króla:

Wilhelm, Xiążę Pruski, Regent.

von der Heydt. Patow.

Do
Ministra handlu, przemysłu i robót publicznych i do Ministra finansów.

(Nr. 5210.) Bekanntmachung der Ministerial-Erklärung vom 22. März 1860., betreffend die Etappen-Konvention zwischen Preußen und Sachsen-Weimar. Vom 10. April 1860.

Nachdem die zwischen der Königlich Preußischen und der Großherzoglich Sächsischen Regierung am 31. Dezember 1816. zu Weimar abgeschlossene, seitdem mehrfach, zuletzt im Jahre 1847. erneuerte und rücksichtlich der Vertauschung der Etappe Buttstedt mit der zu Weimar durch Vereinbarung vom 27. März 1849. abgeänderte Militair-Durchmarsch- und Etappen-Konvention, der in dem Artikel V. derselben enthaltenen Bestimmung zufolge, mit dem 1. Oktober 1856. abgelaufen ist, das Bedürfniß eines, die diesfälligen gegenseitigen Verhältnisse regelnden Uebereinkommens aber noch fortdauert: so haben die beiderseitigen Regierungen nachstehende anderweite Uebereinkunft abgeschlossen.

(No. 5210.) Obwieszczenie Ministeryalnego oświadczenia z dnia 22. Marca 1860., tyczące się konwencyi etapów między Prusami i Sachsen-Weimar. Z dnia 10. Kwietnia 1860.

Gdy zawarte między Królewsko - Pruskim i Wielko-Xiążęco-Saskim Rządem pod dniem 31. Grudnia 1816. w Weimar, od tegoż czasu kilka razy, na ostatku w roku 1847. odnowiona i co do przemijania etapy Buttstedt z etapą w Weimar umową z dnia 27. Marca 1849. zmieniona konwencya przechodu wojska i etapów, na mocy postanowienia zawartego w artykule V. takowéj, z dniem 1. Października 1856. upłynęła, a potrzeba umowy regulującéj dotyczące wzajemne stosunki jeszcze istnieje: przeto obustronne Rządy następującą dalszą umowę zawarły.

Art. I.

Feststellung der Linie der Königlich Preußischen Militairstraßen, der Etappen-Hauptörter und Bestimmung der Etappenbezirke.

1. Weimar, welches zwei und vier fünftel Meilen von Erfurt und drei und eine halbe Meile von Eckardtsberga entfernt liegt, wird als Etappen-Hauptort zwischen Eckardtsberga und Erfurt angenommen. Zum Etappenbezirk von Weimar gehören, auch mit Einschluß von Buttstedt, alle in einem Umkreise bis zu einer und einer halben Meile gelegenen Orte.

Sofern übrigens zwischen Buttstedt und Erfurt eine gut passirbare Straße hergestellt werden sollte, bleibt der Großherzoglich Sächsischen Regierung vorbehalten, die in der Etappen-Konvention vom $\frac{12.}{19.}$ Januar 1830. Art. I. bestimmt gewesene Etappe Buttstedt mit deren dort angegebenem Bezirk anstatt des Etappenbezirks Weimar wiederherzustellen. Die in der Gegend von Weißensee und Sömmerda einquartierten Königlich Preußischen Truppen werden auf dem Marsche nach Erfurt ihren Weg durch das Großherzoglich Sächsische Gebiet über Stotternheim nehmen, auf welcher Straße jedoch Königlich Preußischer Seits in dem Großherzoglichen Gebiete weder Quartier, noch Vorspann oder Verpflegung gefordert werden wird.

2. Von Erfurt nach Coblenz trifft die Militairstraße die drei und drei Viertel Meilen von Gotha entfernte Stadt Eisenach als Etappenort, zu deren Etappenbezirk, mit Einschluß von Marksuhl, alle in einem Umkreise bis zu einer und einer halben Meile gelegenen Orte gerechnet werden.

3. Vacha, vier und eine halbe Meile von Eisenach. Zu deren Etappenbezirke gehören alle in einem Umkreise bis zu einer und einer halben Meile gelegenen Orte und, wenn stärkere Truppen-

Art. I.

Ustanowienie linii Królewsko-Pruskich dróg wojskowych, głównych miejsc etapów i oznaczenie obwodów etapowych.

1. Weimar, które dwie i cztery-piąte mili od Erfurtu, a trzy i pół mili od Eckardtsberga jest położone, przyjmuje się za główne miejsce etapów między Eckardtsberga i Erfurtem. Do obwodu etapów od Weimar należą, również włącznie z Buttstedt, wszelkie w okresie aż do jednéj i pół mili położone miejscowości.

Skoroby z resztą między Buttstedt i Erfurtem dobra droga przechodowa miała być założoną, natenczas zastrzega się Wielko-Xiążęco-Saskiemu Rządowi, etapę Buttstedt, która w konwencyi etapów z dnia $\frac{12.}{19.}$ Stycznia 1830. Art. I. oznaczoną była, z jéj tamże podanym obwodem, zamiast obwodu etapów Weimar znów przywrócić. W okolicy ku Weissensee i Soemmerda rozkwaterowane Królewsko-Pruskie wojsko weźmie na marszu do Erfurtu swą drogę przez Wielko-Xiążęco-Saski obwód przez Stotternheim, na któréj drodze z Królewsko-Pruskiéj strony w Wielko-Xiążęcym obwodzie ani kwatera, ani podwód ani żywność żądane nie zostaną.

2. Od Erfurtu do Koblencyi spotka droga wojskowa trzy i trzyćwiercie mili od Gothy położone miasto Eisenach jako miejsce etapowe, do którego obwodu etapów, włącznie Marksuhl, wszelkie w okręgu aż do jednéj i pół mili położone miejscowości się rachują.

3. Vacha, w odległości czterech i pół mili od Eisenach. Do jego obwodu etapów należą wszelkie w obwodzie aż do jednéj i pół mili położone miejscowości, i jeżeli większe prze-

märsche erfolgen, Berka a. d. Werra und alle übrigen Ortschaften des Amtsbezirks Gerstungen.

Die Entfernung von Vacha nach Hersfeld beträgt drei und eine halbe Meile, von Berka nach Hersfeld drei Meilen, von Berka nach Eisenach drei und eine halbe Meile.

4. Die Militairstraßen von den Königlich Preußischen Staaten nach den Königlich Preußischen Theilen des Neustädtischen Kreises, welche in dem Staatsvertrage d. d. Paris den 22. September 1815. bestimmt sind, werden Königlich Preußischer Seits vorbehalten, und sollen auf diesen Straßen dieselben Grundsätze der Verpflegung, Vergütung der Preise und polizeilichen Einrichtungen stattfinden, wie solche in gegenwärtiger Uebereinkunft bestimmt werden.

Dagegen wird

5. Königlich Preußischer Seits Erfurt als Etappenort für die Großherzoglich Sachsen-Weimarschen Truppen auf ihrer Marschroute von Weimar nach Eisenach oder Vacha, und von da wieder zurück, zugestanden; jedoch soll in Rücksicht, daß die Festung mit fremden Truppen nicht belegt werden kann, das Nachtquartier und die Verpflegung in den nächst an der Chaussee nach Gotha gelegen Dörfern des Erfurtschen Gebietes angewiesen werden.

6. Damit auch auf Großherzoglich Sächsischem Gebiete die Märsche der Remontekommandos in eben der Art, wie dieses von anderen Regierungen zugestanden worden ist, abgekürzt werden, so daß sie täglich nur zwei bis zwei und eine halbe Meile zu machen haben und nach drei solchen Marschtagen einen Ruhetag erhalten, so hat die Großherzoglich Sächsische Regierung gestattet, daß zwischen Eisenach und Vacha noch ein Etappenquartier in Markfuhl eingeschoben werde, jedoch nur für diesen Fall und nur allein bezüglich auf Kommandos zum Transporte von bereits zugetheilten Remontepferden. Die Entfernung von Eisenach nach Markfuhl beträgt zwei Meilen, die von Markfuhl nach Vacha zwei und eine halbe Meile.

chody wojskowe nastąpią, Berka n. Werrą i wszelkie inne miejscowości obwodu urzędowego Gerstungen.

Odległość od Vachy do Hersfeld wynosi trzy i pół mili od Berka do Hersfeld trzy mile, od Berka do Eisenach trzy i pół mili.

4. Drogi wojskowe od Królewsko-Pruskich Państw do Królewsko-Pruskich części Neustaedtskiego powiatu, które w umowie Rządowéj d. d. Paryż dnia 22. Września 1815. są oznaczone, zastrzegają się ze strony Królewsko-Pruskiéj, i mają na tychże drogach te same zasady żywności, bonifikacya cen i policyine urządzenia mieć miejsce, jak takowe w niniejszéj umowie zostaną oznaczone.

Natomiast przyznaje się

5. Z Królewsko-Pruskiéj strony Erfurt jako miejsce etapów dla Wielko-Xiążęco-Sasko-Weimarskiego wojska na drodze marszu od Weimar do Eisenach albo Vachy i z tamtąd znów na powrót, jednakowoż z względu na to, że forteca obcém wojskiem nie może być obłożoną, nocleg i żywność w wsiach w po najbliżu drogi żwirowéj do Gothy położonych Erfurtskiego obwodu przekazane być mają.

6. Aby też na Wielko-Xiążęco-Saskim obwodzie przechody komendy remonty w ten sam sposób, jak to przez inne Rządy jest przyznaném, skrócone zostały, tak, że codzień tylko dwie aż do dwóch i pół mili maszerować muszą i po trzech takich dniach marszu dzień odpoczynku otrzymują, przeto Wielko-Xiążęco-Saski Rząd na to zezwolił, iż między Eisenach i Vacha jeszcze jedna kwatera etapów w Marksuhl ma być wsuniętą; ale tylko na ten przypadek i tylko co do komendów dla transportu już porozdzielanych koni remontowych. Odległość od Eisenach do Marksuhl wynosi dwie mile, od Marksuhl do Vachy dwie i pół mili.

Die durchmarschirenden Truppen, mit Ausnahme von kleinen Detaschements bis funfzig Mann (welche in die Baracken kommen, sobald dieselben eingerichtet sind), sind gehalten, nach jedem zum Bezirke gehörigen Orte zu gehen, welcher ihnen von der Etappenbehörde angewiesen wird; es sei denn, daß dieselben Artillerie-, Munitions- oder andere bedeutende Transporte mit sich führen. Diesen Transporten, nebst der zur Bewachung erforderlichen Mannschaft, müssen stets solche Ortschaften angewiesen werden, welche hart an der Militairstraße liegen. Andere als die nach dem Obigen zu den Etappenbezirken gehörige Ortschaften dürfen den Truppen nicht angewiesen werden, den Fall ausgenommen, wenn bedeutende Armeekorps in starken Echellons marschiren. In solchen Fällen werden sich die mit der Dislokation beauftragten Offiziere mit den Etappenbehörden über einen weiter auszudehnenden Bezirk vereinigen.

Von den Kommandos der marschirenden Truppen ist der Etappenbehörde bei der Anmeldung der ersteren durch die vorausgehenden Quartiermacher (Art. II.) zugleich anzuzeigen, aus welchen Nachtquartieren die verschiedenen Truppentheile an dem Tage ihres Eintreffens im Etappenbezirke kommen. Die Etappenbehörden sind dann verpflichtet, im Einvernehmen mit den Quartiermachern die Auswahl der den durchmarschirenden Truppen anzuweisenden Etappenorte möglichst so zu treffen, daß nicht durch nothwendige Märsche innerhalb des betreffenden Etappenbezirks die Länge eines Tagemarsches von vier Meilen überschritten wird.

Art. II.

Instradirung der Truppen und Einrichtung der Marschrouten.

Sämmtliche durch die Königlich Preußischen und Großherzoglich Sachsen-Weimarschen Lande marschirende Truppen müssen auf einer der genannten Militairstraßen mit genauer Berücksichtigung der nunmehr festgestellten Etappenörter in-

Przechodzące wojsko z wyjątkiem mniejszych oddziałów aż do pięćdziesiąt osób, (które w baraki przyidą, skoro takowe są urządzone) jest obowiązane, udać się do każdego miejsca należącego do obwodu, które im przez władzę etapów przekazaném zostanie; bądź to, że takowe amunicyę artyleryiną albo inne znaczne transporta za sobą prowadzi. Tymże transportom wraz z ludźmi do pilnowania potrzebnym, muszą zawsze takie miejsca być przekazane, które bezpośrednio przy drodze wojskowéj są położone. Inne jak według powyższego do obwodów etapowych należące miejscowości wojsku przekazane być nie mają, z wyjątkiem przypadku, jeżeli znaczne korpusy armii w wielkich eszelonach maszerują. W takich przypadkach oficerowie mający zlecenie do dyslokacyi z władzami etapów względem daléj rozciągnąć się mającego obwodu się umówią.

Przez komendy przechodzącego wojska powinno władzy etapów przy zameldowaniu pierwszego przez naprzód idących furyerów (Art. II.) zarazem być doniesioném, z których noclegów różne części wojskowe w dniu ich przybycia w obwodzie etapów idą. Władze etapów potém są obowiązane, w porozumieniu z furyerami wybór miejsc etapowych przekazać się mających przechodzącemu wojsku ile może tak przysposobić, ażeby nie przez konieczne przechody wśród dotyczącego obwodu etapów trwanie podróży dziennéj cztech mili przechodzoném zostało.

Art. II.

Prowadzenie wojska gościńcem wojskowym i urządzenie kart dróżnych.

Wszelkie przez Królewsko-Pruskie i Wielko-Xiążęco-Sasko-Weimarskie krainy chodzące wojsko musi być instradowane na jednéj z rzeczonych dróg wojskowych z ścisłém uwzględnieniem ustanowionych teraz miejsc

stradirt sein, indem sie sonst weder auf Quartier, noch auf Verpflegung Anspruch machen können.

Sollten etwa in der Folge hin und wieder abweichende Bestimmungen nothwendig werden, so kann nur in Folge einer Vereinigung beider kontrahirenden Theile eine Aenderung darunter erfolgen.

Was die Einrichtung der Marschrouten betrifft, so können die Marschrouten für die Königlich Preußischen Truppen, welche durch die Großherzoglich Sachsen-Weimarschen Lande marschiren, nur von dem Königlich Preußischen Kriegsministerium und den Generalkommandos in Sachsen und am Rhein mit Gültigkeit ausgestellt werden; dagegen können für die durch Erfurt marschirenden Großherzoglich Sächsischen Truppen die Marschrouten nur von dem Großherzoglich Sächsischen Militairkommando in Weimar oder Eisenach mit Gültigkeit ertheilt werden. Auf die von andern Behörden gegebenen Marschrouten wird weder Quartier, noch Verpflegung verabfolgt.

In den von den oben erwähnten Behörden auszustellenden Marschronten ist die Zahl der Mannschaft (Offiziere, Unteroffiziere und Soldaten) und Pferde, wie die ihnen zukommende Verpflegung und der Bedarf der Transportmittel genau zu bestimmen. Insbesondere ist darauf zu achten, daß die Behörden von den Truppenmärschen frühzeitig genug in Kenntniß gesetzt werden, und es wird in dieser Hinsicht Folgendes bestimmt:

Den Detaschements bis zu funfzig Mann ist Tags zuvor ein Quartiermacher vorauszuschicken, um bei der Etappenbehörde das Nöthige anzumelden. Von der Ankunft größerer Detaschements, bis zu einem vollen Bataillon oder einer Eskadron, müssen die Etappenbehörden — in Weimar und Eisenach die Bezirksdirektoren, für die Etappe Vacha der dasige Etappenkommissar — wenigstens drei Tage vorher benachrichtigt werden.

Gleiche Bestimmungen gelten in Gemäßheit des Staatsvertrages vom 20. Dezember 1841., die Herstellung einer Eisenbahn von Halle nach Kassel betreffend, Art. 9., ingleichen nach dem

etapów, nie mając w przeciwnym razie pretensyi ani na kwaterę ani na żywność.

Gdyby w przyszłości nie kiedy zbaczające postanowienia potrzebnemi być miały, wtenczas tylko wskutek porozumienia obu kontraktujących stron zmiana nastąpić może.

Co się tyczy urządzenia kart dróżnych, takowe dla Królewsko-Pruskiego wojska, które przez Wielko-Xiążęco-Sasko-Weimarskie krainy maszeruje, tylko przez Królewsko-Pruskie Ministeryum wojny i generalne komendy w Saxonii i nad Renem z ważnością wystawione być mogą, natomiast mogą dla Wielko-Xiążęco-Saskiego wojska, które przez Erfurt idzie, karty dróżne tylko przez Wielko-Xiążęco-Saską komendę wojskową w Weimar lub Eisenach z ważnością być udzielone. Na karty dróżne udzielone przez inne władze nie nadaje się ani kwatera ani żywność.

W kartach dróżnych przez przerzeczone władze wystawić się mających liczba ludzi (oficerów, podoficerów i żołnierzy) i koni jak należąca się im żywność i potrzeba środków transportowych ściśle oznaczoną być powinna. W szczególności na to uważać należy, ażeby władze o przechodach wojskowych dosyć wcześnie wiadomość dostały, i stanowi się w tym względzie, co następuje:

Oddziałom aż do pięćdziesiąt ludzi w dniu uprzednim furyer naprzód ma być posłanym, aby u władzy etapów co potrzeba zameldować. O przychodzie większych oddziałów aż do pełnego batalionu albo szwadrony władze etapów — w Weimar i Eisenach dyrektorowie obwodowi — dla etapy Vacha tamtejszy komisarz etapów przynajmniéj trzy dni wprzódy uwiadomieni być muszą.

Równe postanowienia mają ważność na mocy umowy Rządowéj z dnia 20. Grudnia 1841., tyczącéj się założenia kolei żelaznéj od Hali do Kassel, Art. 9., niemniéj według umó-

hierzu vereinbarten Separat=Artikel auch für den Fall, daß die Eisenbahn zur Beförderung der Truppen benutzt, und für diese Quartier bezüglich Verpflegung in Anspruch genommen wird. Bei bloßen Durchfahrten mit der Eisenbahn bedarf es für Truppenabtheilungen unter der Stärke eines Bataillons oder einer Eskadron keiner vorgängigen Anmeldung. Dagegen müssen in solchen Fällen Truppenabtheilungen, welche in der Stärke eines Bataillons, einer Eskadron oder einer Batterie auf der Eisenbahn befördert werden, einen Tag zuvor, stärkere Abtheilungen drei Tage vorher angemeldet werden.

Wenn ganze Bataillons, Eskadrons oder mehr Truppen gleichzeitig marschiren, so müssen nicht allein die Etappenbehörden wenigstens acht Tage zuvor benachrichtigt werden, sondern es sollen auch die gegenseitigen Landesbehörden (in Erfurt die Regierung, in Weimar das Ministerial-Departement des Innern) wenigstens acht Tage zuvor benachrichtigt und requirirt werden. Außerdem soll, wenn ein Regiment oder mehrere gleichzeitig durchmarschiren, dem Korps ein kommandirter Offizier wenigstens drei Tage zuvor vorausgehen, um wegen der Dislokation, Verpflegung der Truppen, Stellung der Transportmittel u. s. w. mit der die Direktion über die betreffende Militairstraße führenden Behörde gemeinschaftlich die nöthigen Vorbereitungen auf sämmtlichen Etappen=Hauptörtern für das ganze Korps zu treffen. Dieser kommandirte Offizier muß von der Zahl und Stärke der Regimenter, von ihrem Bedarf an Verpflegung, Transportmitteln, Tag der Ankunft u. s. w. sehr genau instruirt sein.

Art. III.

Einquartierung und Verpflegung der Truppen und die dafür zu bezahlende Vergütung.

A. Verpflegung der Mannschaft.

Einzelnen Beurlaubten und sonst nicht im Dienste befindlichen Militairpersonen wird we-

wionego doń artykułu osobnego również na ten przypadek, jeżeli kolej żelazna do przewozu wojska używaną i dla tego ostatniego kwatera odnośnie żywność żądane zostaną. Przy samych tylko przewozach koleją żelazną nie potrzeba dla wydziałów wojskowych w ilości mniéj od batalionu albo szwadronu żadnego uprzedniego zameldowania. Natomiast muszą w takich przypadkach wydziały wojskowe, które w ilości batalionu, szwadronu albo bateryi na kolei żelaznéj przewożone zostaną, jeden dzień wprzódy, większe wydziały trzy dni wprzódy być zameldowane.

Jeżeli całkie bataliony, szwadrony lub więcéj wojska razem idą, natenczas muszą nietylko władze etapów przynajmniéj ośm dni wprzódy być uwiadomione, lecz powinny też wzajemne władze krajowe (w Erfurcie Regencya, w Weimar Ministeryalne departement spraw wewnętrznych), przynajmniéj ośm dni wprzódy być uwiadomione i rekwirowane. Prócz tego ma, jeżeli półk albo kilka razem przechodzą, korpusowi komenderowany oficer przynajmniéj trzy dni wprzódy uprzedzić, aby względem dyslokacyi, żywności wojska, obmyślenia środków transportowych i t. d. z władzą mającą dyrekcyę nad dotyczącą drogą wojskową, wspólnie potrzebne przysposobienia na wszystkich głównych miejscach etapów dla całkiego korpusu urządzić. Ten komenderowany oficer musi o liczbie i wielkości półków, o ich potrzebie żywności, środków transportowych, dniu przybycia i t. d. bardzo ściśle być instruowany.

Art. III.

Inkwaterowanie i żywienie wojska i płacić się mające za to wynagrodzenie.

A. Żywienie ludzi.

Pojedynczym urlopowanym i innym sposobem w służbie nie znajdującym się osobom

der Recht auf Quartier, noch auf Verpflegung gegeben.

Diejenigen Truppen aber, welche zum Quartier und zur Verpflegung berechtigt sind, erhalten solche entweder bei den Einwohnern, oder in den Baracken, deren Anlage der die Truppen aufnehmenden Regierung überlassen bleibt. Die Utensilien in den Baracken bestehen für den Unteroffizier und Gemeinen in Lagerstroh, einem Hakenbrett, Stühlen oder hinreichenden hölzernen Bänken. Jeder Unteroffizier und Soldat ist gehalten, mit der Einquartierung und Verpflegung in den Baracken zufrieden zu sein, sobald er dasjenige erhält, was er reglementsmäßig zu fordern berechtigt ist.

Die durchmarschirenden Truppen, welche der Marschroute gemäß bei den Unterthanen einquartiert werden, erhalten auf die Anweisung der Etappenbehörden und gegen auszustellende Quittung der Kommandirenden die Naturalverpflegung vom Quartierwirthe, indem Niemand fernerhin ohne Verpflegung einquartiert werden soll.

Als allgemeine Regel wird in dieser Hinsicht festgesetzt, daß der Offizier sowohl wie der Soldat mit dem Tische seines Wirths zufrieden sein muß.

Um jedoch schlechter Beköstigung von Seiten des Wirthes, wie übermäßigen Forderungen von Seiten des Soldaten vorzubeugen, wird Folgendes bestimmt:

Der Unteroffizier und Soldat und jede zum Militair gehörende Person, die nicht den Rang eines Offiziers hat, kann in jedem Nachtquartier, sei es bei den Einwohnern oder in den Baracken, verlangen: Ein Pfund und 26 Loth (2 Pfund Cölnisch) gut ausgebackenes Roggenbrot, ein halbes Pfund Fleisch und Zugemüse, soviel von letzterem des Mittags und des Abends zu einer reichlichen Mahlzeit gehört; des Morgens zum Frühstück kann der Soldat weiter nichts verlangen als Suppe oder Kaffee; dagegen sol-

wojskowym nie udziela się prawo ani na kwaterę, ani na żywność.

Takie wojska zaś, które na kwaterę i na żywność prawo mają, otrzymuje takowe albo u mieszkańców, albo w barakach, których założenie się pozostawia Rządowi przyimującemu wojsko. Utensylie w barakach składają się dla podoficera i prostego żołnierza w słomie na nocleg, w desce z hakami, krzesełkach albo wystarczających drewnianych ławkach. Każdy podoficer i żołnierz jest obowiązany z kwaterą i żywnością w barakach się kontentować, skoro to otrzyma, co ma prawo żądać według regulaminów.

Przechodzące wojsko, które na mocy karty dróżnéj u poddanych inkwaterowane zostaje, otrzymuje na przekazanie władz etapów i za wystawić się mające pokwitowanie komenderujących, żywność naturalną od gospodarza kwatery, gdy nikt w przyszłości bez żywności nie ma być inkwaterowanym.

Jako norma zwyczajna ustanawia się w tym względzie, że tak oficer jako też żołnierz z stołem swego gospodarza kontentować się musi.

Aby jednakowoż zapobiedz złemu stołowaniu ze strony gospodarza, jako też zbytecznym żądaniom ze strony żołnierzy, ustanawia się, co następuje:

podoficer i żołnierz i każda do wojska należąca osoba, nie mająca stopnia oficera, może w każdym noclegu, bądź u mieszkańców albo w barakach, żądać: jeden funt i 26 łutów (2 funty kolońskie) dobrze wypieczonego żytnego chleba, pół funta mięsa i jarzyny, ile z ostatniéj na obiad i kolacyą do dostatecznego stołu należy; z rana na śniadanie żołnierz nic więcéj żądać nie może, jak zupę lub kawę; natomiast władze o to starać się mają, ażeby na każdém miejscu dostateczny zapas piwa

len die Obrigkeiten dafür sorgen, daß hinreichender Vorrath von Bier und Branntwein an jedem Orte vorhanden ist, und daß der Soldat nicht übertheuert wird. Die Subalternoffiziere bis zum Hauptmann exkl. erhalten, außer Quartier, Holz und Licht, das nöthige Brot, Suppe, Gemüse und ein halbes Pfund Fleisch, Alles vom Wirthe gehörig gekocht; auch Mittags und Abends, bei jeder Mahlzeit eine Bouteille Bier, wie es in der Gegend gebrauet wird; Morgens zum Frühstück Kaffee, Butterbrot und ein Achtel Quart Branntwein. Der Hauptmann kann außer der oben erwähnten Verpflegung des Mittags noch ein Gericht verlangen. Regimentsärzte, Militairprediger und Auditeure sind gleich den Hauptleuten, Bataillonsärzte und Assistenzärzte gleich den Subaltern-Offizieren zu verpflegen und einzuquartieren.

Das Quartier soll, soweit die vorhandenen Räumlichkeiten es gestatten, bestehen:

a) für einen Stabsoffizier: in einer möblirten Wohnstube, einem Schlafzimmer, einer Dienerstube nebst Betten;

b) für einen Hauptmann oder Subaltern-Offizier: in einem heizbaren Zimmer mit Möbeln und Bett (zwei Subaltern-Offiziere können in Eine Stube und Kammer zusammen quartiert werden);

c) für einen Unteroffizier, einschließlich der Feldwebel, Portepee-Fähnrichs, Stabsfouriere, Musikdirektoren, Kurschmiede, Wachtmeister, Büchsenmacher, Küster, sowie für die Gemeinen: in einer gegen die Witterung geschützten Lagerstätte nebst Decke, mit der Befugniß, am Tage in der Wohnstube des Wirths oder in einem von diesem im Winter geheizten sonstigen Lokale sich aufhalten zu dürfen.

Für die zu den einquartierten Truppen gehörigen Pferde sind die nöthigen Stallungen einzuräumen (s. Abschnitt C.).

i wódki się znajdował, i żeby żołnierz nie był w cenie przedrożonym. Oficerowie niżsi aż do kapitana exkl. otrzymują, prócz kwatery, drzewa i świecy, potrzebny chleb, zupę, jarzynę i pół funta mięsa, wszystko to przez gospodarza należycie gotowane; również na obiad i na kolacyą w każdym razie butelkę piwa, jak się robi w tamtejszéj okolicy; z rana na śniadanie kawę, chleb z masłem i ósmą część kwarty wódki. Kapitan może prócz powyżéj wymienionéj żywności na obiad jeszcze jedną potrawę żądać. Lekarze półkowni, duchowni wojskowi i audytorowie zarówno kapitanom, lekarze batalionów i lekarze asystencyini zarówno niższym oficerom żywieni i inkwaterowani być mają.

Kwatera, o ile będące miejsca to dozwalają, składać się ma:

a) dla oficera sztabowego: z meblowanéj izby mieszkalnéj, izby do spania, izby dla służących wraz z pościelą;

b) dla kapitana albo niższego oficera: z palnego pokoju z meblami i pościelą (dwaj oficerowie niżsi mogą w jednéj izbie i komorze dokupy być inkwaterowani);

c) dla podoficera, włącznie feldwebrów, chorążego z portepe, furyerów sztabowych, dyrektorów muzyki, konowałów, wachmistrzów, puszkarzy i zakrystianów, jako też dla prostych żołnierzów: z miejsca położenia chronionego przeciwko złéj pogodzie wraz z deką, z upoważnieniem, we dnie w izbie mieszkalnéj gospodarza albo w innym przez niego w zimie ogrzanym lokalu przebywać.

Dla koni należących do inkwaterowanego wojska potrzebne stajnie dane być muszą (zob. rozdz. *C*.).

Für diese Verpflegung und Bequartierung wird nach vorgängiger Liquidation von dem Königlich Preußischen Gouvernement diejenige Vergütung bezahlt, welche nach den §§. 20—22. des Großherzoglichen Gesetzes vom 20. Dezember 1850. über die Vertheilung der Militairlasten und nach den in Gemäßheit des §. 21. desselben jetzt oder künftig bestehenden Taxen von den Quartierträgern aus der Großherzoglichen Staatskasse beansprucht werden kann.

Stabsoffiziere, Obersten und Generale beköstigen sich auf eigene Rechnung in den Wirthshäusern; in solchen Orten aber, wo dieses nicht thunlich sein sollte, hat deren Einquartierung und Verpflegung, sowie die dafür zu leistende Vergütung ebenfalls nach den vorgedachten gesetzmäßigen Taxen stattzufinden.

Für diejenige Zahl von Truppen, welche durch die vorausgesendeten Quartiermacher zeitig (Art. II.) oder, wenn diese zu spät eingetroffen, für diejenige Zahl, welche nach Artikel II. schriftlich angemeldet war und für deren Unterkommen und Verpflegung deshalb gesorgt werden mußte, ist die Entschädigung vollständig zu leisten, wenn auch nur eine geringere Zahl wirklich eintrifft, insoweit nicht im vorkommenden Falle mit den Quartierwirthen, welche für die ausgebliebenen Mannschaften Anschaffungen gemacht hatten, eine billigere Vereinbarung zu erreichen ist.

Brot, welches etwa an die Truppen von der Militairbehörde vertheilt worden ist, kann den Quartierträgern auf die zu beanspruchende reglementsmäßige Entschädigung nicht in Anrechnung gebracht werden.

Weiber und Kinder sollen in der Regel weder Quartier, noch Verpflegung erhalten. Sollte jedoch ausnahmsweise dieses nicht vermieden werden können, so ist diese Berechtigung auf Quartier und Verpflegung in der Marschroute besonders zu bemerken, und werden alsdann sowohl die Frauen als die Kinder gleich den Soldaten gegen die oben festgesetzte Entschädigung einquar-

Za żywność tę i kwaterę po uprzedniéj likwidacyi przez Królewsko-Pruski Rząd ta bonifikacya się płaci, która według §§. 20—22. Wielko-Xiążęcéj ustawy z dnia 20. Grudnia 1850. względem podziału ciężarów wojskowych i według stósownie do §. 21. takowéj na teraz albo wprzyszłości istnących tax przez kwaterujących z Wielko-Xiążęcéj kasy Rządowéj żądaną być może.

Oficerowie sztabowi, półkownicy i jenerałowie żywią się na własny rachunek w gościńcach; w miejscach zaś, gdzieby się to nie dało czynić, ich inkwaterowanie i żywienie, jako też za to zapłacić się mająca bonifikacya również według przerzeczonych prawnych tax nastąpić powinny.

Dla téj liczby wojska, która przez naprzód wysłanych furyerów wcześnie (Art. II.) albo, jeżeli ci za późno przybyli, dla téj liczby, która według artykułu II. piśmiennie zameldowaną była, i dla których kwaterę i żywność z téj przyczyny starać się musiano, bonifikacya zupełnie uiszczoną być musi, jeżeli też tylko pośledniejsza liczba rzeczywiście przybywa, o ile w zachodzącym przypadku z gospodarzami kwatery, którzy dla nie przybyłych ludzi obmyślenia czynili, tańsze pojednanie się nie da osięgnąć.

Chleb, któryby dla wojska przez władzę wojskową rozdzielonym został, dającym kwaterę na żądać się mające regulaminowe wynagrodzenie do porachowania stawionym być nie może.

Kobiety i dzieci nie mają zazwyczaj ani kwatery ani żywności otrzymać. Gdyby to jednakowoż wyjątkowo nie mogło być zaniechaném, natenczas uprawnienie to na kwaterę i żywność w karcie dróżnéj osobnie zapisać należy, a potém tak żony jako też dzieci zarówno żołnierzom za powyż ustanowioną bonifikacyę inkwaterowane i żywione zostają. Natomiast

tiert und verpflegt. Dagegen können die Frauen und Kinder der Offiziere auf Quartier und Verpflegung nie Anspruch machen.

Sollten hin und wieder durchmarschirende Soldaten krank werden und nicht fähig sein, in die eigenen Hospitäler resp. zu Erfurt oder zu Weimar zurückgebracht zu werden, so sollen dieselben auf Kosten ihres Gouvernements in dem betreffenden Orte nach Anordnung der Lokalbehörde gehörig bis zu ihrer ärztlich zu bescheinigenden Transportfähigkeit verpflegt und ärztlich behandelt werden. Das Honorar des Arztes, sowie die Kosten der Medikamente sollen nach den bestehenden Taxen, die sonstigen Kosten der Wartung und Pflege in Krankenhäusern gleichfalls nach den bestehenden Taxen, wo aber Krankenhäuser sich nicht befinden, nach Maaßgabe der von den Lokalbehörden zu vermittelnden möglichst billigen Vereinbarungen mit den die Krankenpflege leistenden Personen vergütet werden. In gleicher Weise werden etwa entstehende Beerdigungskosten erstattet.

Die in ganzen Truppentheilen oder doch unter der Führung von Offizieren marschirenden Königlich Preußischen Truppen werden auf den Großherzoglichen Etappen die Kosten ihrer Verpflegung sowohl, als auch die Stallgelder, Vorspann- und Botenlöhne und sonst empfangene Leistungen sofort baar vergüten. Die Zahlungen für die im Großherzogthume Sachsen = Weimar = Eisenach empfangenen Leistungen werden in der Regel an die Etappenkommissare (die betreffenden Beamten der Bezirksdirektionen) und nur in den Fällen, wo der kommandirende Offizier in einem anderen Orte einquartiert sein sollte, an den dortigen Gemeindevorstand, unter Ertheilung von Bescheinigungen der gewährten Prästationen geleistet.

B. Transport, Verpflegung und nächtliche Bewachung der Militair=Arrestaten.

Die Verpflegung der Militair=Arrestaten wird in demselben Betrage vergütet, welcher vorstehend

żony i dzieci oficerów kwatery i żywności nigdy żądać nie mogą.

Gdyby nie kiedy przechodzący żołnierze mieli zachorować i nie być zdolnymi, do własnych szpitalów resp. w Erfurcie albo w Weimar na powrót być odwiezieni, wtedy ciż na koszta swego Rządu w dotyczącém miejscu na rozporządzenie władzy miejscowéj należycie aż do ich lekarsko poświadczyć się mającéj zdolności do transportu pielęgnowani i lekarsko traktowani być mają. Zapłata lekarza, jako też koszta lekarstw według istnących tax, inne koszta pielęgnowania w szpitalach również według istnących tax, gdzie nie ma szpitalów, według zapośredniczonych przez władze lokalne ile może tanich umów z pielęgnującemi osobami bonifikowane być mają. W rówien sposób jakiekolwiek wynikłe koszta pogrzebowe zwrócone bywają.

W całkich oddziałach wojskowych czyli przynajmniéj pod prowadzeniem oficerów przechodzące Królewsko-Pruskie wojsko na Wielko-Xiążęcych etapach tak koszta ich pielęgnowania, jako też zapłaty stajenne, podwodowe i zasługi posłańcze i inne odebrane prestacye natychmiast w gotowiźnie bonifikować będą. Zapłaty za prestacye odebrane w Wielkiém Xięstwie Sachsen-Weimar-Eisenach zazwyczaj do rąk komisarzy etapów (dotyczących urzędników dyrekcyi obwodowych, i tylko w tych przypadkach, gdzieby komenderujący oficer w innéм miejscu miał kwaterę, do tamtejszego przełożeństwa gminnego pod udzielaniem poświadczeń udzielonych prestacyi uiszczone zostaną.

B. Transportowanie, pielęgnowanie i nocne dozorowanie wojskowych aresztantów.

Żywienie aresztantów wojskowych bonifikuje się w téj saméj kwocie, która powyżéj

unter III. A. der gegenwärtigen Uebereinkunft für die Verpflegung der durchziehenden Militairs überhaupt festgesetzt worden ist.

Die Eskortirung wird mit fünf Silbergroschen auf die Meile für jeden Eskortirenden, sei dieser nun zu Fuß oder zu Pferde, bezahlt.

Die Zahl der eskortirenden Mannschaft wird jedesmal von den Königlich Preußischen Behörden unter dem Vorbehalte bestimmt werden, daß es den Großherzoglich Sachsen-Weimarschen Behörden überlassen bleibe, die Eskorte in einzelnen Fällen, wenn Widersetzlichkeit zu besorgen ist, zu verstärken.

In Etappenplätzen, wo Garnison liegt, wird für die nächtliche Bewachung und Verwahrung der Arrestaten keine besondere Vergütung geleistet.

Dagegen wird an denjenigen Etappenorten, die keine Garnison haben, und in den Fällen, wo alldort kein entbehrlicher leerer und gut verwahrter Raum mehr vorhanden und die Bewachung in einem weniger gesicherten Lokale unvermeidlich ist, Königlich Preußischer Seits eine Entschädigung von sieben und einem halben Silbergroschen für jeden Wächter bezahlt.

Auf allen Etappenplätzeu ohne Ausnahme aber wird die Heizung und Beleuchtung der Verwahrungsorte der daselbst eintreffenden Preußischen Militair-Arestaten, wenn jener Aufwand blos um dieser letzteren willen geschieht, für jede Nacht in den sechs Wintermonaten mit fünf Silbergroschen, in den sechs Sommermonaten aber mit zwei und einem halben Silbergroschen vergütet.

C. Verpflegung der Pferde.

Die Etappenbehörden und Ortsobrigkeiten müssen gehörig dafür sorgen, daß den Pferden stets möglichst gute reinliche Stallung angewiesen wird. Ist der Einquartierte mit der seinen Pferden eingeräumten Stallung nicht zufrieden, so hat er seine Beschwerde bei der Ortsobrigkeit anzubringen; dagegen ist es bei nachdrücklicher Strafe zu untersagen, daß die Militairpersonen, welchen

pod III. *A.* niniejszéj umowy dla żywności przechodzącego wojska w ogóle ustanowioną została.

Eskorta po pięć srebrnych groszy od mili dla każdego eskortującego się zapłaci, czy jest piechotą lub konno.

Liczba eskortujących ludzi za każdą razą przez Królewsko-Pruskie władze pod zastrzeżeniem się oznaczy, iż się pozostawia Wielko-Xiążęcym Sasko-Weimarskim władzom, eskortę w pojedynczych przypadkach, jeżeli oporu się obawiać można, powiększyć.

W miejscach etapów, gdzie wojsko w garnizonie się znajduje, za nocne pilnowanie i więzienie aresztantów żadna osobna bonifikacya się nie płaci.

Natomiast w tych miejscach etapów, które garnizonu nie mają, i w przypadkach, gdzie tam żadne próżne i dobrze zachowane miejsce nie jest do dyspozycyi, i pilnowanie w mniéj bezpiecznym lokalu jest niezbędném, z Królewsko-Pruskiéj strony wynagrodzenie w ilości siedm i pół srebrnego grosza za każdego stróża się płaci.

Na wszystkich miejscach etapów zaś bez wykluczenia ogrzewanie i oświetlanie miejsc przechowania tamże przychodzących Pruskich aresztantów wojskowych, jeżeli owy wydatek tylko dla tych ostatnich się dzieje, za każdą noc w sześć miesięcach zimowych po pięć srebrnych groszy, w sześć miesiącach latowych zaś po dwóch i pół srebrnego grosza się bonifikuje.

C. Żywność dla koni.

Władze etapów i zwierzchności miejscowe należycie o to starać się muszą, ażeby konie zawsze ile może dobrą czystą stajnię dostały. Jeżeli inkwaterowany z stajnią jego koniom udzieloną się nie kontentuje, wtedy swe zażalenie u władzy miejscowéj zanieść powinien; natomiast pod ścisłą karą ma być zakazaném, ażeby osoby wojskowe, z którego bądź sto-

Rang sie auch haben mögen, die Pferde der Quartierwirthe eigenmächtig aus dem Stalle jagen und ihre Pferde hineinbringen lassen. An Stallgeld wird Königlich Preußischer Seits derjenige Betrag gewährt, welcher nach dem Großherzoglichen Gesetze vom 20. Dezember 1850. §. 21. und nach den zu dessen Ausführung jezeitig bestehenden Taxen von den Quartierträgern zu beanspruchen ist.

Den Fouragebedarf werden die Königlich Preußischen marschirenden Truppen entweder mit sich führen, oder aus Magazinen, deren Errichtung in den Großherzoglichen Haupt-Etappenorten den Königlich Preußischen Behörden für eigene Rechnung überlassen bleibt, oder auch durch Lieferanten beschaffen.

Wenn die Zeit es nicht erlaubt, die Fourage auf solchem Wege beizuschaffen, so müssen ausnahmsweise auf diesfalls von dem Militair bei der Großherzoglichen Etappenbehörde zu stellenden Antrag und auf Anweisung der letzteren die zu dem Etappenbezirke gehörenden bequartierten Ortschaften die Fourage selbst liefern, und steht es in solchem Falle den Gemeinden frei, solche nach Weimarschem Maaß und Gewicht selbst auszugeben, und haben die Kommandirten der Detaschements dieselbe von den Ortsobrigkeiten zur weiteren Distribution gegen ordnungsmäßige, gehörig autorisirte Quittungen in Empfang zu nehmen.

Im Falle die Quittungen überhaupt verweigert, oder vor dem Abmarsche der Truppen den Ortsobrigkeiten gar nicht eingehändigt werden, so soll die von der Etappenbehörde pflichtmäßig geschehene Attestation der auf der Marschroute geleisteten Lieferungen bei der Liquidation als gültige Quittung angenommen werden.

Die Königlich Preußische Etappenbehörde bezahlt an die Großherzoglich Sachsen-Weimarsche Regierung zur weiteren Vertheilung an die Ortsobrigkeiten für die von diesen letzteren unvermeidlich gelieferte Fourage den jedesmaligen monatlichen Durchschnitts-Marktpreis zu Weimar, bezüglich Eisenach und Neustadt a. d. O.

pnia, konie gospodarzy kwatery samowładnie ze stajni nie kazali wypędzić i swoje konie wprowadzić. Opłaty stajennéj z Królewsko-Pruskiéj strony ta kwota się płaci, która według Wielko-Xiążęcéj ustawy z dnia 20. Grudnia 1850. §. 21. i według tax do wykonania takowéj wówczas istnących przez dających kwaterę żądaną być może.

Potrzebę obroku Królewsko-Pruskie maszerujące wojsko albo ze sobą prowadzi, albo z magazynów, których założenie w Wielko-Xiążęcych głównych miejscach etapów Królewsko-Pruskim władzom na własny rachunek się pozostawia, albo też przez liferantów się obmyśla.

Jeżeli czas nie dozwala, obrok w téj drodze obmyślić, wtedy muszą wyjątkowo na wniosek w téj mierze przez wojsko u Wielko-Xiążęcéj władzy etapów stawić się mający i na przekazanie ostatniéj należące do obwodu etapów inkwaterowane miejscowości obrok same liferować i wolno w takim razie gminom samym, takowy według Weimarskiéj miary i wagi wydać i powinni komenderowani oddziałów takowy od władz miejscowych do dalszéj dystrybucyi za przepisane, należycie autoryzowane kwity odbierać.

Gdyby kwity w ogóle odmówione, albo przed wymaszerowaniem wojska władzom miejscowym wcale wręczone nie zostają, natenczas przez władzę etapową według obowiązku uskutecznione atestowanie liferunków czynionych na marszu przy likwidacyi jako ważny kwit ma być przyjętém.

Królewsko-Pruska władza etapów płaci do Wielko-Xiążęco-Sasko-Weimarskiego Rządu celem dalszego podziału dla władz miejscowych za koniecznie przez ostatnie liferowany obrok każdorazową miesięczną przecięciową cenę targową w Weimar, odnośnie Eisenach i Neustadt n. O.

Das Königlich Preußische Gouvernement vergütet die Kurkosten für die etwa krank zurückgelassenen Pferde auf die von den Großherzoglichen Behörden attestirten Rechnungen.

Art. IV.

Verabreichung der Vorspanne und Stellung der Fußboten.

Die Transportmittel werden den durchmarschirenden Truppeu auf Anweisung der Etappenbehörden und gegen Quittung nur insofern verabreicht, als deshalb in den förmlichen Marschrouten das Nöthige bemerkt worden.

Nur diejenigen Militairpersonen, welche unterwegs erkrankt sind, können außerdem, und zwar gegen Quittung, und nachdem die Unfähigkeit zu marschiren durch das von der Königlich Preußischen Militairverwaltung taxmäßig zu vergütende Attest eines approbirten Arztes oder Wundarztes nachgewiesen worden, auf Transportmittel zur Fortschaffung in das nächste Etappenhospital Anspruch machen.

Wenn bei Durchmärschen starker Armeekorps der Bedarf der Transportmittel für jede Abtheilung nicht bestimmt angegeben worden, und demnach diese Ordnung nicht genau beobachtet werden kann, so ist der Kommandeur der in einem Orte bequartierten Abtheilung zwar befugt, auf seine eigene Verantwortung Transportmittel zu requiriren; dieses muß aber durch eine schriftliche, an die Obrigkeit des Orts gerichtete Requisition geschehen, welche für die Stellung der Fuhren gegen die bei der Stellung sogleich zu ertheilende Quittung sorgen wird.

Quartiermachende Kommandirte dürfen auf keine Weise Wagen oder Reitpferde für sich requiriren, es sei denn, daß sie sich durch eine schriftliche Order des Regimentskommandeurs als dazu berechtigt legitimiren können.

Die Transportmittel werden von einem Nachtquartier bis zum andern, d. h. von einem Etappen-

Królewsko-Pruski Rząd bonifikuje koszta kuracyi za jakiekolwiek w chorym stanie pozostawione konie na rachunki atestowane przez Wielko-Xiążęce władze.

Art. IV.

Udzielenie podwodów i stawienie posłańców pieszych.

Środki transportowe dają się przechodzącemu wojsku na przekazanie władz etapów i za pokwitowanie tylko o tyle, o ile w téj mierze w formalnych kartach dróżnych to co potrzeba zostało nadmienioném.

Tylko te osoby wojskowe, które na drodze zachorowały, mogą prócz tego, a to za pokwitowaniem, i skoro niezdolność do maszerowania przez atest aprobowanego lekarza albo chirurga, który przez Królewską Pruską administracyę wojskową według taxy bonifikować należy, udowodnioną została, środki transportowe celem odwiezienia do najbliższego lazaretu etapowego żądać.

Jeżeli przy przechodach wielkich korpusów armii potrzeba środków transportowych dla każdego oddziału nie ściśle została podaną, a zatém porządek ten też ściśle zachowany być nie może, natenczas komenderujący oddziału inkwaterowanego w jedném miejscu lubo jest upoważniony, na własną odpowiedzialność środki transportowe rekwirować, należy toż jednakże przez piśmienną do władzy miejscowości wystósowaną rekwizycyę uczynić, która o stawieniu fur za pokwitowanie natychmiast przy stawieniu udzielić się mające, starać się będzie.

Kwaterę czyniącym komenderowanym nie wolno w żaden sposób wozy lub konie do jazdy dla siebie rekwirować, bądź to, gdyby się mogli jako uprawnieni do tego legitymować przez piśmienny rozkaz komenderującego półkownika.

Środki transportowe stawiają się od jednego noclegu do drugiego, t. j. od jednego obwodu

bezirke bis zum nächsten gestellt, und die Art der Stellung bleibt den Landesbehörden gänzlich überlassen. Die durchmarschirenden Truppen sind gehalten, die Transportmittel bei der Ankunft im Nachtquartier sofort zu entlassen; dagegen muß von den Behörden dafür gesorgt werden, daß es an den nöthigen frischen Transportmitteln nicht fehle und solche zur gehörigen Zeit eintreffen. Die durchmarschirenden Truppen oder einzeln reisende Militairpersonen, welche auf einer Etappe eintreffen, werden den andern Morgen weiter geschafft. Sie können nur dann verlangen, denselben Tag weiter transportirt zu werden, wenn deshalb Tags zuvor eine ordnungsmäßige Anzeige gemacht worden, widrigenfalls müssen sie, wenn sie gleich weiter und doppelte Etappen zurücklegen wollen, auf eigene Kosten Extrapostpferde nehmen.

Den betreffenden Offizieren wird es bei eigener Verantwortung zur besonderen Pflicht gemacht, darauf zu achten, daß die Wagen unterwegs nicht durch Personen erschwert werden, welche zum Fahren kein Recht haben, und daß die Fuhrleute keiner üblen Behandlung ausgesetzt sind.

Als Vergütung für den Vorspann wird von dem Königlich Preußischen Gouvernement für jede Meile und für jedes Pferd, inkl. des Wagens, wenn ein solcher erforderlich ist, die nach §. 21. des Großherzoglichen Gesetzes vom 20. Dezember 1850. jezeitig bestehende Taxe bezahlt.

Die Entfernung von einem Nachtquartier in das andere wird der Entfernung des Etappen-Hauptortes nach der oben angegebenen Entfernung bis zum andern gleich gerechnet, die Fuhrpflichtigen mögen einen weiteren oder näheren Weg zurückgelegt haben. Der Weg der Fuhrpflichtigen bis zum Anspannungsorte wird nicht mit in Anrechnung gebracht. Die Fußboten oder Wegweiser dürfen von dem Militair nicht eigenmächtig genommen, viel weniger mit Gewalt gezwungen werden, sondern es sind solche von den Obrigkeiten des Ortes, worin das Nachtquartier ist, oder wodurch der Weg geht, schriftlich zu requiriren, und die Requirenten haben darüber sofort

etapowego do drugiego i sposób stawienia pozostawia się całkowicie władzom krajowym. Przechodzące wojsko jest obowiązane, środki transportowe przy przybyciu w noclegu natychmiast oddalić; natomiast powinny władze o to się starać, ażeby nie brakowało potrzebnych świeżych środków transportowych, i ażeby takie w należytym czasie przybyły. Przechodzące wojsko albo pojedynczo idące osoby wojskowe, które na etapie przybywają, z rana drugiego dnia daléj odstawione zostaną. Mogą tylko natenczas żądać, tego samego dnia daléj być transportowane, jeżeli o to w dniu uprzednim należyte doniesienie czynioném zostało, w przeciwnym razie muszą one, jeżeli zaraz daléj i podwójne etapy chcą odbywać, na własne koszta konie extrapocztowe wziąć.

Dotyczących oficerów pod własną odpowiedzialnością szczególny jest obowiązek, na to uważać, ażeby wozy na drodze nie przez osoby obciążone zostały, które do jazdy prawa nie mają, i ażeby furmanki nie doznawali przykrego obejścia.

Jako wynagrodzenie za podwód przez Królewsko-Pruski Rząd za każdą milę i od każdego konia, włącznie wozu, jeżeli taki jest potrzebny, według §. 21. Wielko-Xiążęcéj ustawy z dnia 20. Grudnia 1850. ówczas istnąca taxa się zapłaci.

Odległość od jednego noclegu do drugiego zarówno się rachuje odległości głównego miejsca etapów, według powyżéj podanéj odległości aż do drugiego, bez względu na to czy zobowiązani do furmanek dalszą lub bliższą drogę odbyli. Drogę zobowiązanych do podwodów aż do miejsca zaprzągania rachować nie należy. Wojskowi samowładnie nie mogą brać posłańców pieszych i prowadników, a tém mniéj ich gwałtem przymuszać, owszem o takowych zwierzchność miejscową, gdzie się nocleg znajduje albo przez które droga idzie, na piśmie rekwirować i rekwirenci za to natychmiast kwitować powinni. Po uprzedniéj

zu quittiren. Nach vorgängiger und richtig befundener Liquidation, welche jedesmal dem Etappen-Inspektor vorzulegen ist, um die Richtigkeit der angegebenen Entfernungen zu prüfen und zu attestiren, soll das Botenlohn für jede Meile nach den in Gemäßheit der Großherzoglichen Gesetzgebung jezeitig bestehenden Taxen vergütet werden.

Die durch die Mundverpflegung der Militairs, den Transport und die Bewachung der Arrestaten, die Unterbringung der Pferde, die Fouragelieferung und Stellung der Vorspanne und Fußboten entstehenden Kosten, soweit sie nicht alsbald zu berichtigen sind, werden vierteljährig nach den konventionsmäßigen Vergütungspreisen berechnet und, insoweit dieselben nicht kompensirt werden können, von dem betreffenden Gouvernement von drei zu drei Monaten baar berichtigt, sowie auch auf allen Etappen diejenigen Ritt- oder Botenlöhne und Reisekosten, welche durch Anmeldung und Distribuirung der Einquartierung in den Orten des Etappenrayons nöthig werden. Die mit der Liquidation zu beauftragenden gegenseitigen Behörden werden sich über die Form des Rechnungswesens noch weiter verständigen und einigen.

Art. V.

Aufrechterhaltung der Ordnung und militairischen Polizei.

Um die gute Ordnung auf den Etappen aufrecht zu erhalten, soll in Erfurt ein Königlich Preußischer Etappen-Inspektor angestellt werden, dessen Bestimmung dahin geht, für die Aufrechthaltung der Ordnung und Richtigkeit der Liquidationen Sorge zu tragen und etwaigen Beschwerden so viel wie möglich abzuhelfen. Er hat aber keine Autorität über die Großherzoglich Sächsischen Unterthanen. Dem Etappen-Inspektor steht die Portofreiheit bei Dienstsiegel und Kontrasignatur der Militairbriefe zu. Sollten hin und wieder Differenzen zwischen den Bequartierten und den Soldaten entstehen, so werden dieselben von der betreffenden Etappenbehörde und den komman-

za rzetelnie uznanéj likwidacyi, która za każdą razą inspektorowi etapów przedłożoną być powinna celem zbadania prawdziwości podanych odległości i atestowania, zasługa posłańca za każdą milę według tax ówczas istnących na mocy Wielko-Xiążęcego prawodawstwa ma być bonifikowaną.

Koszta wynikające przez żywienie wojskowych, transport i pilnowanie aresztantów, umieszczenie koni, liferunek obroku i stawienie podwodów i posłańców pieszych, o ile nie natychmiast zapłacone być mogą, kwartalnie według konwencyinych cen bonifikacyinych porachowane i o ile takowe nie do kompensacyi stawione być mogą, przez dotyczący Rząd od trzech do trzech miesięcy w gotowiźnie zapłacone zostaną, jako też na wszelkich etapach te zasługi jazdy lub posłańcze i koszta podróży, które przez zameldowanie i dystrybucyę inkwaterowanych w miejscach obwodu etapów potrzebnemi się staną. Do likwidacyi zlecenie dostać się mające wzajemne władze jeszcze daléj względem formy rachunków się mają porozumieć i pojednać.

Art. V.

Utrzymanie porządku i policyi wojskowéj.

Celem utrzymania dobrego porządku na etapach, w Erfurcie Królewsko-Pruski inspektor etapowy ma być umieszczony, którego jest przeznaczenie, starać się o utrzymaniu porządku i prawdziwości likwidacyi i jakimkolwiek zażaleniom ile może zapobiedz. Nie ma zaś żadnéj zwierzchności nad Wielko-Xiążęco-Saskimi poddanymi. Inspektorowi etapów służy wolność od pocztowego pod pieczęcią służbową i przy kontrasygnaturze listów wojskowych. Gdyby kiedyś dyferencye między dającym kwaterę i żołnierzom powstać miały, wtenczas takowe przez dotyczącą władzę etapów i komenderujących oficerów, jako też

direnden Offizieren, wie auch von dem erwähnten Etappen-Inspektor gemeinschaftlich beseitigt. Die Etappenbehörde ist berechtigt, jeden Unteroffizier oder Soldaten, welcher sich thätliche Mißhandlungen seines Wirthes oder eines anderen Unterthanen erlaubt, zu arretiren und an den Kommandirenden zur weiteren Untersuchung und Bestrafung abzuliefern.

Den gegenseitigen Etappenbehörden wird es noch zur besonderen Pflicht gemacht, darauf zu achten, daß die Wege stets in gutem Stande erhalten werden, und überhaupt haben dieselben ihre stete Sorgsamkeit darauf zu richten, daß es den durchmarschirenden Truppen an nichts fehle, was dieselben mit Recht und Billigkeit verlangen können, über welchen Gegenstand der Etappen-Inspektor gleichfalls zu wachen hat und bei den Landesbehörden Beschwerde führen kann.

Die kommandirenden Offiziere sowohl, als die Etappenbehörden sind anzuweisen, stets mit Eifer und Ernst dahin zu trachten, daß zwischen den Bequartierten und den Soldaten ein guter Geist der Eintracht erhalten werde, und daß die Einwohner in Beziehung auf ihre deutschen Brüder willig diejenigen Lasten tragen, welche der Natur der Sache nach nicht ganz gehoben, aber durch ein billiges Benehmen von beiden Seiten sehr gemildert werden können.

Die Königlich Preußischen Truppen, welche auf eine der genannten Militairstraßen, und die Großherzoglich Sächsischen Truppen, welche in Erfurt instradirt werden, sollen jedesmal von dem Inhalte dieser Konvention, soweit es nöthig ist, vollständig unterrichtet werden, sowie die erforderlichen Auszüge aus derselben auf allen Etappen zur Nachricht bekannt gemacht und affigirt werden sollen.

Die vorstehende Uebereinkunft wird als mit dem 1. Oktober 1856. in Kraft getreten angesehen und ist bis zum 1. Oktober 1866. mit dem Vorbehalte jedoch abgeschlossen, daß für den Fall eines in dieser Periode eintretenden Krieges, den Umständen nach, die etwa nothwendigen abändern-

przez przerzeczonego inspektora etapów wspólnie usunięte zostaną. Władza etapów ma prawo, każdego podoficera lub żołnierza, który się dopuszcza czynnych obelgów przeciwko swemu gospodarzowi lub innemu poddanemu, aresztować i do komenderującego celem dalszego zbadania i ukarania odstawić.

Wzajemnych władz etapowych szczególny jest obowiązek, na to uważać, ażeby drogi zawsze w dobrym stanie utrzymywane były, a w ogóle powinny one mieć swoje ciągłe staranie o tém, ażeby przechodzcom wojskowym nic nie brakowało, czego oni z prawem i słusznością żądać mogą, nad którym przedmiotem inspektor etapów również czuwać powinien i u władzach krajowych zażalenie zanieść może.

Tak komenderujący oficerowie, jak też władze etapów mają mieć zlecenie, zawsze z gorliwością i silnie o to się starać, ażeby między dającym kwaterę i żołnierzom dobry duch zgody utrzymany został i żeby mieszkańcy pod względem swoich niemieckich braci chętnie znosili ciężary, które z natury rzeczy nie mogą być całkiem uchylone, lecz przez umiarkowane postępowanie z obu stron znacznie złagodzone być mogą.

Królewsko-Pruskie wojsko, które na jednéj z wymienionych dróg wojskowych i Wielko-Xiążęco-Saskie wojsko, które w Erfurcie instradowane zostanie, mają zawsze być uwiadomione o osnowie téj konwencyi, ile tego potrzeba, jako też potrzebne wyciągi z takowéj na wszystkich etapach do wiadomości ogłoszone i wywieszone być mają.

Powyższa umowa uważa się jako wstępująca w moc obowięzującą z dniem 1. Październiką 1856. i jest zawarta aż do dnia 1. Października 1866. jednakowoż z tém zastrzeżeniem; iż na przypadek zachodzącéj w tymże peryodzie wojny, według okoliczności jakiekolwiek po-

den Bestimmungen durch eine besondere Uebereinkunft festgesetzt werden sollen.

Sollten Märsche oder Kantonnirungen Königlich Preußischer Truppen im Großherzoglichen Gebiete auf anderen als den im Art. I. bezeichneten Militair- und Etappenlinien nach Anordnung der Bundes-Militairgewalt oder sonst mit Zustimmung der Großherzoglich Sächsischen Regierung eintreten, ohne daß wegen der Bequartierung und Verpflegung der Truppen besondere Vorschriften vereinbart worden sind, so kommen auch für solche Fälle die Bestimmungen der gegenwärtigen Konvention zur Anwendung.

Gegenwärtige Uebereinkunft soll, nachdem sie gegen eine gleichlautende, von dem Großherzoglich Sächsischen Staatsministerium vollzogene Ausfertigung ausgewechselt worden sein wird, durch öffentliche Bekanntmachung in den beiderseitigen Staaten Kraft und Wirksamkeit erhalten.

Geschehen Berlin, den 22. März 1860.

Der Königlich Preußische Minister der auswärtigen Angelegenheiten.

(L. S.) v. Schleinitz.

Vorstehende Ministerial-Erklärung wird, nachdem dieselbe gegen die übereinstimmende Erklärung des Großherzoglich Sächsischen Staatsministeriums zu Weimar vom 1. Februar d. J. ausgewechselt worden, hierdurch zur öffentlichen Kenntniß gebracht.

Berlin, den 10. April 1860.

Der Minister der auswärtigen Angelegenheiten.

v. Schleinitz.

trzebne zmieniające postanowienia przez osobną umowę ustanowione być mają.

Gdyby przechody albo kantonowania Królewsko-Pruskiego wojska w Wielko-Xiążęcym obwodzie na innych jak w Art. I. oznaczonych liniach wojskowych i etapów na rozporządzenie związkowéj zwierzchności wojskowéj albo innym sposobem z przyzwoleniem Wielko-Xiążęco-Saskiego Rządu nastąpić miały, bez uprzedniéj umowy osobnych przepisów względem dania kwatery i żywności wojska, natenczas również dla takich przypadków postanowienia niniejszéj konwencyi do zastósowania przychodzą.

Niniejsza umowa ma po wymianie za zgodne, przez Wielko-Xiążęco-Saskie Ministeryum Stanu podpisane wygotowanie przez publiczne obwieszczenie w obustronnych Państw nabierać moc i skuteczność.

Działo się w Berlinie, dnia 22. Marca 1860.

Królewski Pruski Minister spraw zagranicznych.

(L. S.) Schleinitz.

Powyższe oświadczenie Ministeryalne, gdy takowe za zgodne oświadczenie Wielko-Xiążęco-Saskiego Ministeryum Stanu w Weimar z dnia 1. Lutego r. b. wymienioném zostało, niniejszém do publicznéj wiadomości się podaje.

Berlin, dnia 10. Kwietnia 1860.

Minister spraw zagranicznych.

Schleinitz.

Redigirt im Büreau des Staats-Ministeriums.

Berlin, gedruckt in der Königlichen Geheimen Ober-Hofbuchdruckerei (R. Decker).

Redagowano w Biórze Ministerstwa Stanu.

Berlin, czcionkami Królewskiéj Tajnéj Nadwornéj drukarni (R. Decker).